

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد / بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم / از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: دمیتری نفیودوف (DMITRY NEFYODOV)

برگردان: ا. م. شبیری

۱۰ اگست ۲۰۲۳

هیاهو پیرامون نیجر و استعمار مسلح و بسیار خطرناک فرانسه در افریقا

در پشت پرده نمایش جامعه اقتصادی کشورهای غرب افریقا، طرح‌های مداخله تهاجمی به نام معادن اورانیوم و طلا طراحی می‌شود

به نظر می‌رسد فرانسه برای بازگرداندن رژیم طرفدار غرب در نیجر که پس از کودتای نظامی اخیر در نیامی برکنار شد، رویکرد مداخله نظامی- سیاسی "جمعی"، رویدادی که برای این‌ها نواحی کاملاً عادی نیست، انتخاب کرده است. با این حال، تشدید مبارزه برای افریقا و منابع آن، با دخالت مستقیم یا غیرمستقیم بسیاری از بازیگران، آن را تا آستانه یک درگیری بزرگ منطقه‌ای کشانده است.

اولتیماتوم مورد حمایت پاریس از طرف کشورهای عضو جامعه اقتصادی غرب افریقا خطاب به شورای ملی دفاع از میهن مبنی بر تسلیم و با بازگشت رئیس جمهور محمد بازوم که به داشتن روابط نزدیک با پاریس و واشینگتن شناخته می‌شود، روز قبل به پایان رسید. مقامات جدید با تظاهرات حمایتی گسترده مردم به تهدید تهاجم از خارج پاسخ دادند. جنرال محمد تومبا خطاب به ده‌ها هزار نفر از هواداران خود گفت، خلاف همه احتمالات، "نیجر در حال حرکت به پیش است". کانال تلگرامی "افریقانیستکا" خاطر نشان می‌سازد که تظاهرات حمایت مردمی برگ برنده واقعی است که می‌تواند ائتلاف طرفدار غرب را از تهاجم مسلحانه باز دارد.

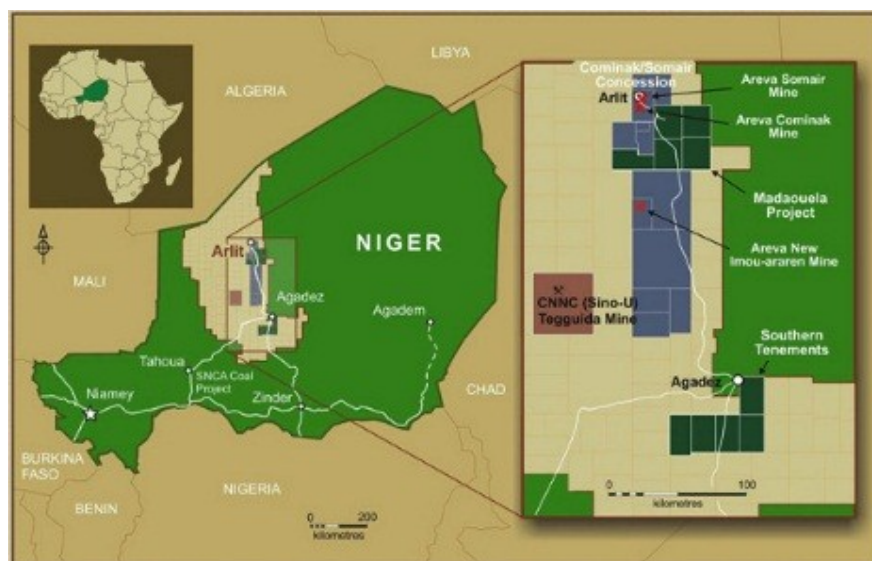
لازم به ذکر است که توافق‌نامه تشکیل جامعه اقتصادی کشورهای غرب آفریقا در ۲۸ ماه مه ۱۹۷۵ در لاگوس، پایتخت نیجریه امضاء شد. این سازمان تا به امروز، اسماً شامل ۱۵ کشور است. آن‌ها عبارتند از بنین، بورکینافاسو، گامبیا، غنا، گینه، گینه بیسائو، کیپ‌ورد، ساحل عاج، لیبیریا، مالی، نیجر، نیجریه، سنگال، سیرالئون، توگو. با این حال، پس از کودتای نظامی در بورکینافاسو و مالی، عضویت آن‌ها در این سازمان به حالت تعلیق درآمده است. علاوه بر این، مقامات این کشورها قبلاً اعلام کرده‌اند که هرگونه مداخله در نیجر را به منزله اعلام جنگ علیه این دو کشور آفریقائی تلقی می‌کنند.

در دهه‌های اخیر، برخی از سرزمین‌های غرب آفریقا برای همیشه درگیر جنگ‌ها و درگیری‌های داخلی توأم با سطوح بالایی خشونت و بی‌رحمی بوده است. "خال‌های مادرزادی" استعمار غرب، یعنی فروپاشی ساختارهای دولتی، هرج و مرج، رکود دائمی اقتصاد، قحطی و سیل پناجویان در اواسط دهه ۱۹۹۰، سبب آن شد که رابرت کاپلان، محقق امریکائی "پایان جهان" کشورهای غرب آفریقا را پیش‌بینی کند. در آن زمان، به نظر می‌رسد که برای لیبیریا و سیرالئون آخرالزمان فرارسیده بود.

در ماه جولای سال ۱۹۹۰، به ابتکار نیجریه در ارتباط با لزوم پایان دادن به جنگ داخلی در لیبیا، کمیته میانجی دائمی جامعه اقتصادی کشورهای غرب آفریقا در مورد مداخله مسلحانه در درگیری تصمیم گرفت و در ۷ اگست در بانجول تصمیمی دایر بر تشکیل یک سازمان حافظ صلح، معروف به گروه نظارتی جامعه اقتصادی کشورهای غرب آفریقا در روند صلح لیبیا گرفته شد. با وجود دلایل قانونی بسیار ضعیف، در سال‌های بعد سعی کردند این سازمان را در فعالیتهای "حفاظت از صلح" در گینه، گینه بیسائو، ساحل عاج و مالی مشارکت دهند.

این کار با تکیه بر شبکه پایگاه‌های نظامی فرانسه در مستعمرات سابق، یعنی در چاد (نزدیک انجانما و در منطقه مرزی با سودان)، در سنگال، ساحل عاج (در سواحل اقیانوس اطلس در نزدیکی گراند بسام و ابیجان، پایتخت سابق) و در نیجر، که بیشتر آن‌ها در نزدیکی نیامی (پایتخت)، در زیندر، بیلما و آگادز واقع هستند، انجام می‌شد. پایگاه آگادز و پایگاهی در نزدیکی نیامی (نیروی هوایی) از معادن اورانیوم که توسط شرکت فرانسوی "اورانو" (ORANO) در شمال کشور با شرایط غارتگرانه استخراج می‌شود، مراقبت می‌کنند. علاوه بر این، دو پایگاه نظامی متروپل سابق در گابن سابق فرانسه (نزدیک پایتخت لیبرویل و در ناحیه بندر پورت جنتیل) و همچنین در سومالی سابق فرانسه، جیبوتی کنونی مستقر هستند. بنابراین، حضور نظامی پاریس در آفریقا هنوز بسیار متنوع است.

با این حال، عملاً هیچ پروژه اقتصادی واحدی در چارچوب جامعه اقتصادی کشورهای غرب آفریقا اجراء نشده است. برای این که اولاً، شرکت‌کنندگان آن دائماً در مقابل یکپارچگی اقتصادی گسترده‌تر مقاومت می‌کنند... در درجه اول به دلیل جهت‌گیری در تمام حوزه‌های زندگی خود به سمت فرانسه، که به عنوان یک متروپل سابق، همچنان به آن‌ها

کمک‌های مالی و حمایت نظامی-سیاسی قابل توجهی ارائه می‌دهد و ثانیاً، به سبب عدم تمایل کشورهای مسلط در اتحادیه - ساحل عاج و سنگال- برای به رسمیت شناختن نیجریه به عنوان رهبر منطقه‌ئی. اکثر اعضای جامعه اقتصادی کشورهای غرب آفریقا هنوز بخشی از منطقه فرانک غرب آفریقا (سنگال، ساحل عاج، بنین، مالی، بوركینافاسو، توگو، نیجر، چاد، گینه بیسائو) هستند که توسط بانک مرکزی فرانسه و ساختارهای وابسته به آن کنترول می‌شود.

مناطق فرانک آفریقای غربی و مرکزی

با توجه به موضع مشخص مالی و بوركینافاسو و همچنین گینه و الجزایر که رسماً حمایت نظامی خود را از مقامات جدید نیجر در صورت مداخله در این کشور اعلام کرده‌اند، پاریس برای بازگرداندن رژیم وفادار خود در نیامی بر خلاف آنچه که قبلاً بارها در ساحل عاج، چاد، گابن، توگو و جمهوری آفریقای مرکزی انجام داده، دیگر خطر نمی‌کند. همانطور که می‌بینید، ما باید یک ائتلاف متزلزل تشکیل دهیم که در صفوف آن آشکارا هیچ توافقی وجود ندارد. نیجریه، مدبرترین و پرجمعیت‌ترین کشور در غرب آفریقا، نیروی اصلی ضربه‌گیر مداخله‌گران است. با این حال، بسیاری از سیاستمداران محلی و همچنین رهبران کشورهای همسایه با هجوم به قلمرو همسایه شمالی خود قاطعانه مخالفت کردند. مجلس سنای نیجریه در ۵ اگست، رئیس جمهور بولا تینویو، یکی از محرکان مداخله مسلحانه را از حق استفاده از ارتش در خارج از کشور محروم کرد. ساحل عاج و سنگال که پایگاه‌های نظامی فرانسه در آن‌ها دایر است و لیبریا طرفدار سنتی امریکا، توگو طرفدار فرانسه، سیرالئون مستعمره سابق انگلیس که توسط رژیم طرفدار غرب اداره می‌شود، از دیگر مبتکران مداخله نظامی هستند (سیرالئون نیز مانند لیبریا و کیپ‌ورد از شرکت در مجمع اخیر روسیه و آفریقا خودداری کرد).

امریکائی‌ها در نیجر

شایان ذکر است که در مسأله مداخله احتمالی در پاریس، آن‌ها جلوتر از امریکائی‌ها می‌دوند، امریکائی‌هایی که سه پایگاه نظامی نیز در نیجر دارند، همچنان موضع محتاطتری اتخاذ کرده‌اند. کاترین کولونا، وزیر امور خارجه فرانسه در ۵ اگست گفت: "خطر مداخله این کشورها (جامعه اقتصادی کشورهای غرب افريقا) باید بسیار جدی گرفته شود. کودتاگران هنوز فرصت دارند به خواسته متفق‌القول کشورهای منطقه و جامعه بین‌المللی گوش فرادهند و قدرت را واگذار نمایند". این هم قابل درک است که رژیم نظامی جدید نیامی روز گذشته اعلام کرد که قراردادهای نظامی و اقتصادی نامحدود با پاریس را رد کرده و همچنین دستور توقف صادرات سنگ اورانیوم و طلا به متروپل سابق را صادر کرد. نیجر (همراه با گابن) از اواسط دهه ۱۹۷۰، حداقل یک چهارم مواد خام اورانیوم مورد استفاده در صنعت برق هسته‌ای فرانسه را تأمین کرده است. بدیهی است که اورانیوم غرب و مرکز افريقا در مجتمع نظامی-صنعتی فرانسه نیز استفاده می‌شود. سهم سرمایه فرانسه در معادن طلای شمال غرب و شرق نیجر نیز قابل توجه است. مواد خام ستراتیژیک، مواد غذایی، منسوجات و سایر محصولات نیجر عمدتاً از طریق بنادر توگو و بنین همسایه که بخشی از جامعه اقتصادی کشورهای غرب افريقا و منطقه فرانک غرب افريقا هستند، به فرانسه صادر می‌شود.

معادن اورانیوم در نیجر

رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه که سیاست خارجی او در جهت افريقا ترکیبی است از دلسوزی ایدئولوژیک ضداستعماری با عملگرایی اقتصادی با تأکید بر مؤلفه نظامی، در پاسخ به حادثه نیجر گفت، که توقف عرضه اورانیوم

و طلا از نیجر به فرانسه را می‌توان تلافی "سال‌های ظلم" پاریس به افریقائی‌ها دانست. نیجر اولین کشور افریقائی بود که هواپیمای جنگی سبک "هورکوس" (Hurkus)، ساخت صنایع هوافضای ترکیه (به دنبال پهپادهای بایراقدار تی‌بی‌۲ و خودروهای زرهی) خریداری کرد و امروز آق‌سرای (-Ak-Saray) اقامتگاه ریاست جمهوری ترکیه) به مخالفان محمد بازوم و فرانسه می‌پیوندد که می‌تواند در چیدمان منطقه‌ئی تأثیر جدی داشته باشد. نمی‌توان بردار تشنج ضد روسی در نیجر، از جمله مانع‌تراشی شدید پاریس در مقابل مقامات جدید را از نظر دور داشت. همانطور که محمد بازوم، رئیس جمهور مخلوع در ۳ اگست در مصاحبه با واشنگتن پست گفت: "امریکا، فرانسه و سایر کشورها باید به بازگرداندن نظم قانون اساسی در کشور ما کمک کنند. زیرا، اگر کودتاچیان در قدرت باقی بمانند، کل منطقه ساحل مرکزی به زیر نفوذ روسیه در سیمای "واگنر" خواهد رفت". علاوه بر این، دولت نظامی نیجر، بورکینافاسو و مالی گویا قصد دارند مزدوران روسی را جایگزین واحدهای نظامی فرانسه و ایالات متحده در منطقه بکنند (پایگاه‌های نظامی متروپل سابق چندین سال پیش، بورکینافاسو، مالی و همچنین، جمهوری افریقای مرکزی را ترک کردند). فرض بر این است که هنوز تصمیم نهائی اتخاذ نشده، اما روند استعمارزدائی افریقا هنوز تا کامل شدن فاصله دارد و بسیاری از رهبران محلی مجبورند در سیاست‌های عملی خود از کاخ الیزه پیروی کنند. علاوه بر پایگاه‌های فوق‌الذکر در منطقه ساحل، پاریس توانائی دستکاری در مناقشات ارضی بین ماداگاسکار، موریس و کومور بر سر برخی جزایر سواحل شرق افریقا را دارد.

اگر مقامات جدید نیجر حاضرند به پاریس ۳۰ روز مهلت بدهند تا طبق توافقنامه همکاری‌های نظامی-فنی ۱۹۷۷ از کشور خارج شود، برخی دیگر هنوز ترجیح می‌دهند موضوع استعمار فرانسه را نادیده بگیرند. این بی‌میلی در بحث‌ها و اسناد کاری دومین مجمع اخیر روسیه و افریقا در سن پترزبورگ نیز نمود یافت. با توجه به این که اخیراً سرگئی لاوروف، وزیر امور خارجه روسیه تعلق جزیره مایوت به اتحادیه کومور را یادآوری کرد، در حالی که "همه تحلیلگران سازمان ملل متحد در مطالعات خود متناوباً بر این واقعیت تأکید می‌کنند" و "تصمیم مجمع عمومی سازمان ملل متحد" نیز در این باره وجود دارد، از آنجائی که هیچ کس در جهت حل آن حرکت نمی‌کند، در واقع "هنوز فرانسوی باقی مانده است".

با این حال، موارد حل نشده دیگر بسیار است. لازم به ذکر است که آن‌ها و همچنین، عادات استعماری پاریس و کل غرب، که آشکارا با واقعیت‌های به سرعت در حال تغییر جهان در تضاد است، باید در چارچوب کار نظام‌مند روسیه در جهت افریقا مورد توجه قرار گیرد.

مأخوذ از: [وبگاه بنیاد فرهنگ ستراتیژیک](#)

۱۸ مرداد- اسد ۱۴۰۲